

*Pregó de Francesc Guillaumet en
l'acte de proclamació de Balaguer
com a capital de la Sardana 2022*

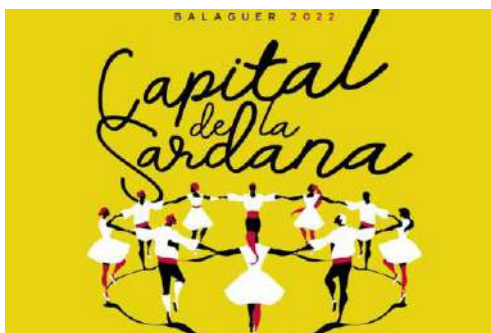
Bon migdia, avui us proposo un viatge que comença a Artesa de Segre i acaba a Balaguer. Més aviat un viatge que pivota entre aquests dos llocs i que té la sardana com a punt en comú. Em situo. És diumenge de festa major i a la plaça ja se sent el so de la tenora. La padrina, mentrestant, prepara l'aperitiu pels convidats. Mentre l'ajudo a portar els plats surto al balcó i darrere la senyera que hi ha penjada m'escolto la primera sardana des de casa estant. Quan sona la segona ja hem posat el vermut a taula i baixem tots dos a la plaça del ball, al cor del casc antic. És una Artesa amb colors, mudada de diumenge, amb l'ambient agradable de principis de tardor. Mentrestant, la gent la balla i la resta enraona amb la música de cobla de fons.

Faig un salt i em planto a Balaguer, el meu poble. Artesa és el poble dels padrins per part de mare. Aquí la sardana té altres colors, noves experiències. Com la dels amics que van fundar barres i escacs als anys 90 i que tenien com a referent la colla verge del miracle. Els vaig seguir a Ceret, a la Val d'Aran i a molts altres llocs on havien anat a ballar. Jo no he puntejat mai la sardana (tampoc un pas doble) però sí que he arribat a interpretar-ne algun acord. A l'escola de música ens van proposar fer una cobla i vaig optar per la tenora. Ho vaig provar però al final em vaig quedar amb el violí. Puc dir, però que sempre he mirat amb certa enveja, una enveja sana, els qui ho van fer. D'alguna manera m'hagués agradat pujar a l'escenari en formació de cobla. Hi penso sovint quan veig aquell quadre del Frederic Letamendi que immortalitza la cobla comtal a la plaça. Hi ha els Peguero, el pare i el fill, el Cambray, el Josep Maria Simón al

flaviol i l'Enric Sauret, el gran Enric Sauret, a la berra. Segurament el que us explico també és el record d'aquelles tardes de sardanes a la plaça mercadal mentre els cambrers del Pepito i del Pauet competien amb la safata per servir les taules. Deia que per mi la sardana és polièdrica i curulla de records. A cals pares encara guardo el disc de sardanes balaguerines que va interpretar l'orfeó amb la campanya de salvem santa maria. Un disc de vinil, gairebé una antiqualla en el món del 2.0. Un disc on es veu la rotllana amb els bolsos i els abrics al mig com s'acostumava a fer. Continuo. Deia que la sardana és un record, és l'efímer, és la música del diumenge de festa major que es va aproximant, suau i agradable, mentre les colles ja són a plaça interpretant els punts lliures. És el vermut de les festes del sant crist i el d'aquella festa major d'Artesa de la que us parlava. També, segurament, de qualsevol altre indret de les terres amb les que compartim llengua i cultura.

A vegades us diran que la sardana és antiga. I segurament us ho dirà gent que considera modernes la resta de danses del món. Quan us ho diguin expliqueu-los que la sardana és la dansa més bella de totes les danses que es fan i es desfan, com deia Maragall. Feu-los notar que Pablo Picasso va quedar embadalit pel simbolisme de la sardana i que mig món l'ha pogut conèixer gràcies a l'activisme del Josep Espar i Ticó, un patriota balaguerí que ha situat la sardana al món sempre que n'ha tingut l'ocasió. Per mi la sardana també és el Santi Arisa i la Sardanova, el so de l'Elèctrica Dharma i el seu compromís amb la tradició musical, el mestissatge que veurem durant aquest any, la gent de la jovenívola d'Agramunt amb qui compartíem campaments a bon repòs a l'etapa de l'escola de música. Hi torno, cadascú té una vivència personal de la sardana. La meva ja us l'he explicat. Són els records de festa major, les tardes de joventut, la tenora que no vaig arribar a tocar i l'olor de l'aperitiu que preparava la padrina d'Artesa. Però també és la modernitat. És la creença que no hi ha res més trencador que reivindicar la tradició perquè com deia Eugeni d'Ors tot el que no és tradició és plagi.

I acabo. Una de les persones que més ha reivindicat la sardana a la Lleida contemporània és David Esterri, el pardal roquer. Ell ha compost sardanes i ha guanyat premis. La seua cançó més coneguda es canta a les festes majors de les terres de ponent i de més enllà de la Panadella. És aquella cançó que diu que som de l'oest de Catalunya, la terra on es pon el sol. Un oest que també és el ponent que va verbalitzar Josep Vallverdú i que ara pren el relleu de Sant Feliu de Guíxols com a capital de la sardana. I ho fa precisament en una ciutat que fou "casal de comtes". ((a Balaguer ciutat d'Urgell))), com diu la sardana que cantava l'Orfeo Balaguerí. I ara aquesta capitalitat té el repte majúscul d'atansar la sardana a les noves generacions de balaguerins. Nens i nenes originaris de Balaguer, d'Artesa o de Córdoba. Nens i nenes vinguts de l'Àfrica, del Magreb, de l'Europa de l'est o de sud Amèrica. Qui sap si aquests nens i nenes, catalans tots, algun dia també miraran pel balcó mentre el pare i la mare preparen el dinar de la festa major. Potser, com jo, escoltaran el so de la tenora i esperaran ansiosos el moment que comenci a sonar. I qui sap, també, si algun dia explicaran als seus fills aquest record que transmetran de generació en generació com s'ha transmès la sardana. Si és així ja haurà valgut la pena.

Res més, moltes gràcies Sant Feliu per
servar la flama i sort i encerts a Balaguer en
la seva capitalitat. Visca la sardana, visca les
terres d'Urgell i visca els països catalans!